

DI TÍCH CĂN CỨ KHU ỦY SÀI GÒN – GIA ĐỊNH

Di tích Căn cứ Khu ủy Sài Gòn - Gia Định (SG-GĐ) tọa lạc tại ấp Tân Hòa Ngoài, xã Tân Phú Tây, huyện Mỏ Cày Bắc. Từ thành phố Bến Tre, du khách theo quốc lộ 60, qua cầu Hàm Luông đi đến ngã ba chợ Xếp rẽ phải, đi tiếp 5 km nữa là đến. Di tích thuộc loại hình di tích lịch sử cách mạng.

Căn cứ Khu ủy SG-GĐ còn có mật danh là T4, Y4, là cơ quan đầu não chỉ huy cuộc kháng chiến chống Mỹ ở khu vực đô thị SG-GĐ. Năm 1969, Thường vụ Trung ương cục miền Nam lãnh đạo trực tiếp Khu ủy SG-GĐ quyết định phải đưa cơ quan khu ủy về đồng bằng sông Cửu Long để tránh sự thiệt hại và đảm bảo sự chỉ đạo bên trong nội đô. Vào tháng 7-1969, Khu ủy SG-GĐ do đồng chí Võ Văn Kiệt làm Bí thư, hai đồng chí Trần Bạch Đằng và Mai Chí Thọ làm Phó Bí thư đã lãnh đạo, chia thành nhiều bộ phận nhỏ, bằng nhiều hình thức bí mật di chuyển về đóng tại xã Tân Phú Tây và Thành An. Đây là vùng mới giải phóng, nhân dân kiên cường, có trình độ giác ngộ chính trị cao, địa hình lại rất hiểm trở, nhiều kênh rạch chia cắt, có nhiều vườn dừa liên tiếp che chắn, địch không thể đổ quân bằng xe cơ giới, thiết giáp, kể cả việc dùng trực thăng đổ quân cũng bị nhiều hạn chế.

Chỉ bằng những vật liệu thô sơ, chủ yếu là sử dụng những thứ có sẵn tại chỗ, các du kích địa phương đã xây dựng 16 hầm nổi và 14 hầm bí mật (phân bố ở hai xã liên hoàn: Tân Phú Tây và Thành An), tất cả được bố trí chặt chẽ để có thể chi viện cho nhau lúc cần thiết. Các hầm nổi là nơi ở, làm việc, hội họp của các đồng chí lãnh đạo Khu ủy, ban y tế, bộ phận điện đài cơ yếu; ngoài ra, còn có một hầm được đặt tên là “nhà hạnh phúc” là nơi ở đêm tuyên hôn của các chiến sĩ Y4.

Đến tháng 10-1970, địch đã phát hiện lãnh đạo Khu ủy hoạt động tại xã Tân Phú Tây, chúng đã nhiều lần đổ quân đánh phá nơi đây và các xã lân cận. Trước

tình hình đó, đồng chí Võ Văn Kiệt đã họp lãnh đạo Khu ủy, quyết định rút khỏi vùng căn cứ. Tuy thời gian đóng tại đây không dài (từ tháng 7/1969 đến tháng 10/1970) nhưng đã để lại những dấu mốc lịch sử đáng nhớ, đó là nơi làm việc của các đồng chí lãnh đạo Đảng. Thời gian đóng tại khu căn cứ, lãnh đạo Khu ủy SG-GĐ đã nhận được sự cứu trợ đầy nghĩa tình của quân và dân trong vùng.

Sau chiến tranh, vùng căn cứ gần như bị phá hủy hoàn toàn. Để nhắc nhở sự kiện ấy, tháng 11/1997, Đảng bộ và nhân dân tỉnh đã phục chế lại hai hầm nổi: hầm điện đài cơ yếu và hầm là nơi ở và làm việc của đồng chí Võ Văn Kiệt. Căn cứ Khu ủy SG-GĐ là nơi chỉ đạo hoạt động của nội ô trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ. Những trận đánh lớn ở nội đô vào cơ quan đầu não của địch dành nhiều thắng lợi vẻ vang nhưng Mỹ - ngụy có ngờ rằng, cơ quan lãnh đạo thời gian này lại đứng chân tại xã Tân Phú Tây - Mỏ Cày - Bến Tre. Các đồng chí lãnh đạo và tất cả cán bộ, chiến sĩ đã vượt qua bao khó khăn gian khổ, hy sinh ở vùng căn cứ. Không chỉ phải đổ công sức bằng mồ hôi, nước mắt để xây dựng hầm hố công sự chống pháo, bom B52, hầm bí mật kiên cố, mà đổ cả xương máu chống càn, chống địch phục kích. Đặc biệt cấp ủy đi đến đâu đều được sự giúp đỡ của địa phương, hơn nữa còn phải triển khai đường dây giao liên bảo đảm sự chỉ đạo của cấp ủy vào trong nội đô được thông suốt. Ngày nay di tích là dấu ấn cho một sự kiện lịch sử quan trọng trong thời kỳ chống Mỹ cứu nước, là chứng nhân lịch sử, là bài học cho hôm nay và thế hệ mai sau. Căn cứ Khu ủy SG-GĐ được Bộ Văn hóa - Thông tin (nay là Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch) công nhận là Di tích lịch sử cấp quốc gia ngày 23/12/1995.

Năm 2010, di tích được khởi công trùng tu và khánh thành đưa vào phục vụ năm 2012. Di tích có tổng diện tích khoảng 2hecta. Trong đó phục chế **07 hầm**

nổi: Nơi ở và làm việc của đồng chí Võ Văn Kiệt, Hàm cứu thương, Hàm cơ yếu, Nơi ở và làm việc của đồng chí Mai Chí Thọ, Hàm hội họp, Nơi ở và làm việc của đồng chí Trần Bạch Đằng, Hàm hạnh phúc và **03 hầm bí mật** là nơi trú ẩn của: đồng chí Võ Văn Kiệt, Trần Bạch Đằng và Mai Chí Thọ.

Di tích là một trong những địa chỉ đỏ thu hút đông đảo du khách trong và ngoài tỉnh tham quan hàng năm.